

OBSAH

I MORÁLKA NEBE A MORÁLKA ZEMĚ 7-91

- 1 Náboženství přece udržuje mravní řád společnosti! Proč je tolik rozvodů, alkoholiků, zvrhlé mládeže, chuligánů, rozbrojů mezi lidmi? Nemyslíte, že je to tím, že se lidé nedrží boha? Jak říkal náš pan farář: „Když včelám zemře královna, upíchnou se, když lidé žijí bez církve, dopadá to podobně (hádky v rodinách, pře na pracovištích, nesváry mezi národy...)“ 9

Máte snad pravdu v tom, že minulé doby měly své nedostatky. Ale nezdá se vám, že těch rozvodů, těch alkoholiků atd., je dnes vlastně víc než kdy jindy? A i když máte pravdu v tom, že i dříve bývaly poměry dost neideální, jak to ale chcete zařídit, aby se už jednou opravdu rozšířily ušlechtilé mravní ideály? Zdá se mi, že dříve těch ideálů bylo přece jen více! 13

- 2 Náboženství je stále ještě pro mnohé lidi pevnou mravní oporou, zejména, stojí-li proti člověku síly či okolnosti, které nemůže ovlivnit, před nimiž je bezmocný (za války se matky modlily k bohu, aby jim vrátil syny, děvče, jež má beznadějnou lásku, se jde pomodlit k Tadeáškovu, aby se chlapci zalíbilo, studenti se chodili modlit před těžkými zkouškami, člověk postižený těžkou nevléčitelnou chorobou se utíká k bohu či k některému svatému, spousta lidí se modlí „preventivně“, aby je bůh ochránil od všeho zlého). Jakou mravní oporu dává lidem marxistický světový názor, komunistické přesvědčení? 18

- 3 Co máte proti desateru božích přikázání? Není tzv. „kodex morálních zásad budovatele komunismu“, jenž je obsažen v novém programu KSSS, vlastně jakýmsi zmodernizovaným desaterem? 21

- 4 I váš „kodex komunistické morálky“ poskytuje — podobně jako biblické desatero — směrnice jen velmi obecné. Myslím však, že by většina lidí potřebovala, aby jim někdo dal velmi přesné normy, podle kterých by se člověk mohl zachovat v jakékoliv situaci. Katolická církev měla například dopodrobna propracované „zpovědní zrcadlo“, zpovědník při zpovědi radil v jakékoliv situaci. Uděláte něco podobného? 29
- 5 Vzpomeňte, jak byli pronásledováni naši předkové, stoupenci podobojí a jak je jejich víra posilovala v úsilí o obrodu českého národa! Víra by snad nemusela být vyřazována z lidské společnosti, když to bude pravá víra bez všelijakých přívěšků. Potřebujeme lásku Kristovu k udržení míru. 32
- 6 Žádná opravdová víra nevede lidi ke špatnému. Kdybyste věděli, jaké hodnoty od sebe odhazujete, nikdy byste se ateistickou propagandou nezabývali. 35
- 7 Podle mého názoru stejně jako nelze posuzovat pravdivost, oprávněnost komunismu podle špatných komunistů, nelze posuzovat zásady křesťanství podle špatných křesťanů, nemyslíte? 39
- 8 Jsou rozluka a rozvod nemravné? Proč katolická církev nedovoluje rozluku? A co si vlastně myslíte: udrží se i v budoucnu rodina? 41
- 9 Existuje absolutní spravedlnost? Kdo potrestá to, co ujde lidské spravedlnosti, kdo odmění to, co nemohou odměnit lidé? 46
- 10 V čem je podle vás marxistů smysl života? Jsou cílem života hmotné slasti a rozkoše? Nebo má život ještě nějaký vyšší smysl? 51
- 11 Kdy je člověk šťastný? V čem spatřují komunisté největší štěstí jednotlivce? 53
- 12 Zabýváte se vy, marxisté, vůbec morálkou? Vždyť dáváte vždy a všude přednost hmotě, hmotným zájmům! 59
- 13 Na každém pracovišti, v každé organizaci, na škole i v místě bydliště se nyní věnuje nikdy nebývalá pozornost hodnocení lidí, jejich charakteru, vykonané práci, jejich postoje k svěřeným úkolům, k lidem, ke společenským zájmům. Jak se při tomto hodnocení uplatňují (nebo mají uplatňovat) materialistické zásady? 63
- 14 Jaký je rozdíl mezi zpovědí a sebekritikou? 68
- 15 Jak to, že se vy ateisté nebojíte smrti? Vždyť člověk, který

v. takové chvíli a ve všech těžkých chvílích nemá útěchu
v bohu, je roven zvířeti! 52

- 16 Je možno vychovat mravnou mládež bez pomoci náboženství? 77
Stačí k mravní výchově dětí ve škole vyučování? Lze vychovávat jen prostřednictvím výuky? Nechybí na dnešních školách nějaký článek k morální výchově dětí? 79

- 17 Jak to, že mnozí vzdělání lidé (lékaři, matematikové, umělci, biologové, fyzikové, učitelé) věří v boha či v nějakou jinou duchovní příčinu? 81

- 18 Proč ještě u nás, v socialistickém státě, podobně jako v Sovětském svazu stále ještě dost lidí nejen věří v boha, ale chodí i do kostela? Byly přece už likvidovány — jak učí marxismus — ekonomické a sociální kořeny existence náboženství. 84

- 19 Jaký je tedy podle vás ideál mravného člověka? 88

II CO JE TO NÁBOŽENSTVÍ 93-144

- 20 Existovalo vždy náboženství? Jak a proč vzniklo? 95

- 21 Je možné, že národy původně neznaly víru v boha. Ale nemůžete popřít, že všechny dnešní národy věří v boha nebo víru v boha poznaly? 98

- 22 Kde je vlastně kolébka víry v jediného boha? 100

- 23 Maxim Gorkij, velký ruský spisovatel, napsal, že nejmocnějším tvorem ve světě je člověk; stvořil prý i samotného boha. Jak je to myšleno? 102

- 24 Kolik je na světě náboženství? Proč se jednotlivá náboženství štěpila na více směrů? Jaké jsou podobnosti a rozdíly mezi věroukou těchto směrů? 105

- 25 Říkáte, že náboženství bude postupem času překonáno, že zanikne. Jak to chcete uskutečnit, když se to nepodařilo za celá staletí? Katolická církev například se přes mnohá pronásledování udržela téměř 2000 let. 108

- 26 Připustíme, že otázka existence boha je velice problematičká, sporná. Ale nemyslíte, že lidé musí věřit v něco vyššího, že bez takové víry by klesli na úroveň zvířete a že je nanejvýš užitečné věřit v zájmu mravního řádu společnosti? 110

- 27 Jak to, že ztotožňujete náboženství a pověry? Vždyť například katolická církev se od pověr distancuje! 113

- 28 Říkáte často, že náboženství bylo nástrojem útlaku v rukou vládnoucích tříd. Jak se to konkrétně projevovalo? 115
- 29 Říká se, že náboženství odporuje lidské civilizaci. Ale jak to, že se udržuje v moderních civilizovaných zemích na Západě? 118
- 30 Bylo náboženství někdy pokrokové? 121
- 31 Jak je to s náboženskou tradicí našeho národa? A jaký vliv mělo náboženství na vývoj našeho státu? 125
- 32 Má naše národní kultura minulosti výrazně náboženský charakter? Byli někteří vynikající představitelé české kultury ateisty nebo pochybovali o existenci boha a nezbytnosti náboženské víry? 130
- 33 Nedávno jsem byl s rodiči na mši svatě. Kněz tam říkal: „Co bůh řídí, dobře řídí, a dobro musí vždycky zvítězit. A když nezvítězí na zemi, budou všichni postižení odměněni na nebi.“ Přemýšlel jsem o tom dlouho. A začal jsem pochybovat. Vůle boží se asi prosazuje velmi klikatými cestami. Proč nechal bůh povraždit milióny nejlepších lidí v koncentračních táborech? Proč dnes dopouští, aby původci a viníci těchto zločinů beztrestně zaujíмали význačná místa? Proč dopouští vraždění nejlepších synů Konga a jiných utlačených národů? Aby zkoušel jejich trpělivost či potrestal lidstvo jako celek? Jak se srovnává krutost tohoto „božského pokusu“ s dobrotivostí Hospodina, jak nám ho představuje křesťanská věrouka? 133
- 34 Není náboženství také jednou z cest k nastolení spravedlivé společnosti? A není to cesta bezpečnější, mírovější než cesta revolučního násilí, kterou preferuje marxismus? Nebylo by lepší soustředit se jen na přesvědčování lidí o nutnosti zachování míru a spravedlnosti? 136
- 35 Není „království boží na zemi“, cíl některých církví a sekt, totožné s komunismem? Proč je neslučitelná víra v boha a v komunistickou společnost? 139
- 36 Zdá se mi, že všichni ateisté přistupují a vždy přistupovali ke studiu problematiky náboženství, jeho vzniku, vývoje a podstaty velmi nesprávně, neobjektivně, zkresleně, protože tendenčně. O tom svědčí četné ateistické brožurky a spisy, svědčí o tom i přednášky Společnosti pro šíření politických a vědeckých znalostí i přednášky v Rozhlasové universitě. K takovým přednáškám, diskusím a psaní knih by měli být vedle filosofů a historiografů přizývaní i odborníci na náboženství. — Nemyslíte? 141

III CÍRKEV, BIBLE, JEŽÍŠ KRISTUS 145-205

- 37 Odkud se vzala církev, kdy a jak vznikla? 147
- 38 Kdo byli první křesťané a proč byli pronásledováni? 149
- 39 Jaké jsou doklady pro to, že křesťanství je syntézou starověkých náboženských kultů a idealistické řecké filosofie? 152
- 40 Popíráte existenci Ježíše Krista? Vždyť jsou o něm zmínky i v řadě spisů historiků nekřesťanů, např. u Tacita, Flavia aj. Žil Kristus, nebo nežil? 155
- 41 I kdyby Kristus nebyl historickou postavou, co bychom mohli vytknout jeho učení o lásce k bližnímu? 161
- 42 Co dokazují nálezy v Kumránu u Mrtvého moře? 165
- 43 Kdy vznikla instituce kněží a kdy začali kněží zasahovat do života státu? 168
- 44 Proč jsou katoličtí kněží vázáni celibátem? 170
- 45 Proč vyzvedáváte jenom záporné stránky působení církve? Vzpomeňte, jakým kulturním přínosem byla činnost jednoty bratrské, nebo jaký přínos znamená dnes vystupování mnohých věřících v boji za mír a p. V obou případech bylo přece základem jejich činnosti náboženství! 173
- 46 Že kulturní člověk nemůže věřit? Ale vždyť církev šíří kulturu, např. výtvarné umění, hudbu apod. Katoličtí kněží a mniši mají zásluhy o šíření vzdělanosti ve světě. 177
- 47 Jak hodnotíte činnost pokrokových kněží minulých dob a dnešních? 182
- 48 Je dnešní protestantismus pokrokovější než katolicismus? 186
- 49 Mluvíte-li o náboženství, zahrnujete pod tento pojem i učení různých církví. Ale různé církevní věrouky jsou protichůdné smyslu bible. Písmo svaté je veliké přirovnání, jímž je nutno se řídit, ovšem správně dialekticky je vykládat. Snažíte se popřít učení bible, nebo popíráte věrouku církví? 189
- 50 Proč socialistický stát povoluje vyučování náboženství, i když nepovinné, a dopouští tak výchovu k dvojímu světo-
vému názoru a k dvojí morálce? Není to kompromis, a ne-
důslednost? 194
- 51 Proč se stavíte proti křtu, proti církevní svatbě a církevním pohřbům? 197

- 52** Budou se za komunismu světít svátky jako velikonoce, vánoce apod.? 200
- 53** Je pravda všechno to, co se píše o spojenectví Vatikánu s fašismem a s americkými imperialisty? Proč se papež nepostavil proti vraždění v koncentračních táborech? Proč katolická církev se zásadně nepostaví za zavržení zbraní hromadného ničení? 202

IV MŮŽE VĚDA VYSVĚTLIT SVĚT? 207-263

- 54** Marxistická filosofie nás učí, že svět je poznatelný, ale dosud plně nepoznaný. Svět je však v neustálém vývoji a je nekonečný. Je tedy možné, aby byl jednou dokonale poznán? 209
- 55** Jsou „bílá místa“ v dnešní vědě, která nebudou nikdy objasněna. Otázky první příčiny, nekonečnosti vesmíru, velmi vzdálených vesmírných světů, otázky duševního života, příčin chorob a ještě mnohé jiné souvislosti jevů. Nemyslíte? 212
- 56** Pravá věda uznává, že je jí známo jen konečné, ale nekonečné je jí neznámo. Dobře ví, že má své problémy, domněnky, suťtiny teorií; ty se hromadí a nakonec pravda uniká jejímu poznání. 216
- 57** Proč by 6 dnů stvoření světa nemohlo znamenat vývojové etapy? 219
- 58** Věda nemůže soupeřit s náboženstvím také proto, že je příliš mladá, kdežto náboženství je tu odjakživa — nemyslíte? 224
- 59** Proč stále tolik argumentujete proti náboženství poznatky z astronomie? Vždyť ani astronomové nebudou moci nikdy definitivně zodpovědět takové otázky, jako o božském autorství či materiálnosti vesmíru. 227
- 60** Dobře. Říkáte, že živou hmotu, nejnížší živé organismy nikdo nestvořil. Vyvinuly se samy. Jak to ale, že se vědcům ještě nepodařilo vytvořit živou hmotu experimentálně, jak to, že v současné době nevzniká živé z neživého? 230
- 61** Marxisté říkají, že člověk se vyvinul z opice. Proč se nevyvíjí dále? Je možné, že za několik milionů let se stane, že z dnešních opic se vyvine člověk? 233
- 62** Co je to vlastně duše? Uznává její existenci materialistická věda? 237
- 63** Jak se vyvinula duševní činnost? 242

- 64 Lze nějak materialisticky vysvětlit telepatii, chiromantii, spiritismus, hypnózu a jiné okultní jevy? 244
Je možné mimosmyslové vnímání a má nějaké oprávnění parapsychologie? 247
- 65 Proč materialističtí vědci zásadně neuznávají zázraky? Proč popírají např. zázračné působení lourdské vody, stigmata Terezy Naumanové, zázraky Ježíše Krista apod.? 249
- 66 Jak to, že mnozí vědci a vědečtí pracovníci u nás, zejména však na Západě, ještě věří v boha? 253
- 67 Co je na tom pravdy, že v minulosti všichni velcí umělci, vědci a myslitelé byli v podstatě ateisty? 258
- 68 Nezkreslujete vy, marxističtí historikové, význam a smysl husitského hnutí, když pořád vyzdvihujete jeho sociální, revoluční stránku? Nezkreslujete pak vůbec české dějiny? 261

V BŮH, DUCH NEBO HMOTA? 265-312

- 69 Marxismus říká, že svět nebyl stvořen, ale že vznikl, přesněji řečeno, samovolně vznikl. Ale jak to vysvětlíte (já to nechápu)? 267
- 70 Můžeme dokázat, že neexistuje bůh? 269
- 71 Jak to, že hmota nevzniká ani nezaniká? 272
- 72 Kde je důkaz o nekonečnosti hmoty, světa? 274
- 73 Filozofové často užívají pojem objektivní realita. Co se tím rozumí? 276
- 74 Kde se vzal na světě pohyb? 279
- 75 Marxistická věda často operuje s pojmem zákon, zákonitost. O jaké zákony jde? 280
- 76 Co znamená prvotnost hmoty či hmotného ve vývoji společnosti? 282
- 77 V marxistických dějinách filosofie se tvrdí, že dějinami lidského myšlení se vine boj materialismu s idealismem. Není to zjednodušení, když se řekne, že filosofové byli buď materialisty nebo idealisty? Vždyť existovalo a existuje mnoho různých filosofických směrů a škol! 285
- 78 Není dialektický materialismus panteismem, jeho druhem, které zbožňuje hmotu? 287

- 79 ...a co když všechno takové hádání nemá smysl; co když svět má dvě podstaty či dvě skladebné vlastnosti podstaty a to hmotnou a nehmotnou, takže pravdu v základní otázce má jak materialistická filosofie a věda, tak náboženství (a s ním veškerý idealismus)? 289
- 80 Čím si vysvětlit řád a systém, který vládne jak ve vesmíru, tak v jednotlivých organismech? 291
- 81 Jste zastánci zákonitostí. Kde jsou zákony, musí být i zákonodárce. Ani zákony zemí socialistického tábora se nestavily samy sebou, ale byly někým dány. Ve světě, v celém prostoru musí vládnout někdo mocnější než člověk i než samotné zákonitosti, aby nenastal chaos. 294
- 82 Svět kolem nás přece nemohl vzniknout bez účelu; to znamená, že ho musela stvořit a neustále jej tvoří síla, která účelně usměrňuje pohyb hmoty, nemyslíte? 299
- 83 Jak to, že každý živočich je vybaven potřebnými orgány, čidly, instinkty atd.? Jak to, že většina živočichů je účelně přizpůsobena k životu v daném prostředí (ochranné zabarvení, tvar těla, zrak)? Jak to, že je člověk tak dokonale uzpůsoben k životu, k práci? Nesvědčí to vše o nějakém předem nastíněném plánu? 301
- 84 Říkáme, že náš svět, naše soustava vznikla z mlhovin. K tomu ale bylo třeba určité energie. A kde se vzala tato energie? A pak — mlhovina přece nemohla vzniknout z ničeho! 306
- 85 Je možno hmotu úplně přeměnit na energii? Někteří badatelé prý tvrdí, že to, co nazýváme hmotou, je ve skutečnosti různě rychle vířící energie, že tedy hmota vlastně neexistuje. 308
- 86 Uznáváme ohromný dosah objevů přírodních věd, techniky, společenských přeměn a společenských teorií. Ale přece jen si myslíme, že všechno věda není schopna vysvětlit a že toho není schopna ani materialistická filosofie. Zdá se, že materialistické vědě v horečném chvatu za novými a novými poznatky cosi uniká: poznání první příčiny, objasnění duchovního života, záhad lidské duše, smyslu života apod. 311

VI JAK SE DÍVAJÍ KOMUNISTÉ NA NÁBOŽENSTVÍ A CÍRKEV? JAKÝ JE POSTOJ STRANY K VĚŘÍCÍM? 313-357

- 87 Proč vy marxisté vlastně nenecháte lidi věřit, čemu věřit chtějí? Proč vyvracíte náboženství, víru v boha? 315

- 88 Srovnává se propaganda bezvěrectví či ateismu se zásadou svobody vyznání v naší nové ústavě? 318
- 89 Myslím, že Ježíš Kristus byl prvním komunistou. Vzpomeňme jeho zásad: Miluj bližního svého jako sebe samého! Rozdej majetek svůj chudým! Hoden je dělník mzdy své. Co nechcete, aby jiní činili vám, nečiňte vy jim! — Proč komunisté toto učení zavrhnou? 321
- 90 Byl už někdo před marxismem, kdo popíral existenci Krista a bojoval otevřeně proti náboženství a církvi? 326
- 91 Co vlastně napsali Marx a Engels o náboženství? 329
- 92 Jaký byl postoj Lenina k náboženství? 332
- 93 Proč je členství v komunistické straně těžko slučitelné s náboženskou vírou? Jaký je postoj komunistické strany a komunistů k náboženství a věřícím? 335
- 94 Všechna náboženství nejsou stejná. Proč tedy marxisté hovoří o náboženství jako celku a neuznávají podstatné rozdíly, které jsou mezi jednotlivými náboženskými vyznáními? 338
- 95 Domnívám se, že křesťanství a komunismus, dělnické hnutí mají společné osudy, že jsou v mnohém totožné. Slyšel jsem, že o tom psal sám Engels. 341
- 96 V čem je rozdíl mezi ateistou-marxistou a volnomyšlenkářem? 343
- 97 Náboženství v socialistických zemích, u nás zvláště po roce 1948, přestává obhajovat kapitalismus, slouží socialismu. Proč tedy komunisté k němu nezměnili svůj poměr? 346
- 98 Proč se ateismus šíří mnohem rychleji v zemích socialistického tábora než v kapitalistických zemích? 349
- 99 K čemu je vůbec dobré a nutné mít vědecký světový názor? Vždyť marxisté tvrdí, že názory jsou druhořadé, hlavní že jsou materiální podmínky. Stanou se tím lidé lepšími, budou-li ovládat vědecký světový názor? 351
- 100 Bude existovat náboženství i za komunismu? Boj proti náboženství trvá tisíce let a přesto náboženství nezaniklo. 354